

СТАНОВИЩЕ

от д-р Мария Стоянова Кюлджиева – доц. ШУ „Еп. К. Преславски“ (пенсионер)

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 1. Педагогически науки.....

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ...

докторска програма Методика на обучението по физика.....

Автор: Даниела Кръстева Илиева – Димова.....

Тема: . Извънкласно обучение по физика с прилагане на конструктивистки методи
(прогимназиален етап)

Научен ръководител: доц. д-р Мария Стоянова Кюлджиева – ШУ

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-2237 от 07.06.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема:

„Извънкласното обучение по физика с прилагане на конструктивистки методи (прогимназиален етап)“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование „1. Педагогически науки“, професионално направление „1.3. Педагогика на обучението по...“, докторска програма „Методика на обучението по физика“.

Автор на дисертационния труд е Даниела Кръстева Илиева–Димова –докторантка на самостоятелна подготовка към катедра „Методика на обучението по физика.

Представеният от Даниела Кръстева Илиева–Димова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Даниела Димова е родена в гр. Търговище на 4.07.1971 г. Получава висше образование през 1989 – 1994 г. във ВПИ „Константин Преславски“ – Шумен, специалност Химия и физика (Преподавател по химия и физика) с много добър успех.

През 1995–1996 г. участва в следдипломна специализация в ШУ по Методика на обучението по физика. През 2006 г. получава Първа квалификационна степен по Методика на обучението по физика. От 2008 до 2011 г. е докторант на самостоятелна подготовка в ШУ, като в 2011 г. е отписана с право на защита. През 2013 г. участва в проект „Квалификация на педагогически специалисти“. В различни курсове и семинари тя специализира базови и специфични умения за учители по физика, химия и биология. През 2015 г. става докторант в ПУ към катедра МОФ. Вижда се, че докторантката системно и целенасочено е работила за своето професионално развитие.

2. Актуалност на тематиката

Провеждането на извънкласна дейност е особено актуално, тъй като много добре се свързва с едно от направленията за решаване на основните проблеми на училищното образование, фиксирано в Националната програма за развитие на училищното образование и предучилищно възпитание и подготовка (2006–2015) – провокиране на творческото мислене и самостоятелност, както и вземане на решения в практическа ситуация, променящо политиката на взаимоотношенията учител-ученик. Като една от мерките, която се посочва в програмата е

развитието на извънкласна и извънучилищна дейност, които имат важно значение за пълноценното развитие на учениците.

У нас липсва съвременна методическа литература за организиране на извънкласната дейност по физика, което също насочва към избраната тема.

Конструктивизмът има много добра почва за проявление и реализация в обучението по природни науки. Особено големи и все още недостатъчно изследвани са възможностите за прилагането му в извънкласната дейност по физика.

3. Познаване на проблема

Дисертационния труд по своето съдържание и начин на разработване не оставя съмнение за дълбоко познаване същността на проблема за извънкласното обучение, разкрива убедително възможни решения.

4. Методика на изследването

Избраните методи на изследване съответстват на поставената цел и осигуряват изпълнението на задачите.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Увод.

В увода се аргументира необходимостта от намиране на възможности за активно придобиване на знания от учениците като се отчита съвременното състояние на науката и технологиите, както и обогатяването на методологичния и методически инструментариум на преподавателите. Търсенето на нови начини за преподаване и нови стратегии за учене отвежда към прилагането на конструктивистките идеи в обучението.

Особено големи и все още недостатъчно изследвани са възможностите за прилагане на конструктивизма в извънкласната дейност.

Целта, обектът, предметът, задачите, методите и хипотезата на изследването са формулирани ясно и точно.

Гл. I. Теоретични основи на дисертационния труд

Разработени са теоретичните основи на дисертацията като се разглеждат новите насоки в психологията на ученето. Направен е задълбочен анализ на конструктивистката теория в дидактически аспект.

Анализирани са конструктивистките методи и когнитивните теории за ученето. Значителна част от гл. I е посветена на приложението на конструктивистките идеи в извънкласната дейност. Проведен е функционален анализ на възможностите на ИКД в контекста на конструктивизма.

Гл. II. Конструктивистки методи в извънкласната дейност по физика

Разгледано е приложението на конструктивистките идеи в обучението по физика (както в урочната, така и в извънкласната дейност). Показани са конкретно и систематизирано всички възможности за прилагане на конструктивистките идеи в обучението. Проличава задълбочената работа по проучване, разработване и систематизиране на възможностите за приложение на конструктивистката теория, както в редовната учебна работа, така и в ИКД.

Гл. III. Експериментална програма

Представената *Експериментална програма* заема възлова позиция в дисертационния труд. Тя е разработена като дидактически модел на извънкласно обучение, който се реализира чрез избрани подходи, организационни форми, методи, средства, дейности. Построена е в съответствие със съвременните дидактически изисквания като цялостна конструкция, включваща идеи, съдържание, форми и методи за реализация и система за оценяване.

Открити са дидактическите принципи при разработването на експерименталната програма.

Гл. IV. Резултати от експерименталното обучение

В тази глава са представени резултатите от експерименталното обучение по специално разработения модел (програма) за извънкласно обучение. Приложени са подходящо избрани методи на дидактическо изследване и съответни процедури, за да се оформят и представят получените резултати.

Резултатите показват, че намерените дидактически решения за осъществяване на извънкласна дейност довеждат до прогнозираното развитие на познавателните умения и способности на учениците.

Приложения

В приложенията (стр. 113-137) са представени отчетите върху четири проекта: Определяне качеството на питейните, отпадъчни и промишлени води в Търговище; Определяне качеството на водите в района на Търговище; Приложения на атомната физика и ядрената физика; Конструиране на уред за пълно вътрешно отражение.

Заклучение

В Заклучението основните резултати от изследването са коректно изложени. Формулирани са също и направените приноси.

Приноси на дисертационния труд:

1. Направен е преглед на научната литература, свързана с прилагането на конструктивистки идеи в обучението. Този теоретичен анализ ориентира в спецификата на проблемите в извънкласното обучение и насочва към разработване на методика за провеждане на такова обучение.
2. Разработен е дидактически модел, предложен в качеството на учебна програма за извънкласно обучение по физика, с всички необходими елементи за методологически и частнодидактически обосноваване прилагане в практиката на обучението.
3. Изготвени и апробирани в практиката са обучителни ресурси по физика и астрономия за прогимназиален етап.
4. Проведен е тригодишен педагогически експеримент, който показва качествата на предложения модел и съответната учебна програма. Дидактическите възможности на този модел за подобряване на учебния процес се доказват чрез анализа на резултатите от проведеното емпирично дидактическо изследване (гл. IV).

Приносите са коректно изложени и те адекватно представят постиженията в дисертационния труд. Всички те са значими и предлагат както ново осмисляне на аспекти от педагогическата практика, така и готови за внедряване модели, ресурси и начини за верифициране на ефекта от тях.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Представени са общо **12 труда на докторантката** по темата на дисертацията. Във всички трудове Даниела Димова е самостоятелен автор. Публикациите са свързани изцяло с проблемите, разработвани в дисертацията. Значимостта им е в приложимостта на споделените педагогически методи, инструменти и опит, така и в осмислянето от една нова гледна точка на съществуващата практика и даване на насоки за търсения, базирани на конструктивисткия поглед върху дидактиката.

В **Литературата** към дисертацията са цитирани общо 80 източника, от тях 10 на латиница.

Проведеното изследване в дисертацията е изцяло дело на докторантката. Получените резултати и формулираните приноси са нейна лична заслуга.

7. Автореферат

Авторефератът отговаря на изискванията. Той отразява адекватно съдържанието на дисертацията и дава пълна представа за начина на разработването на темата и постигнатите резултати.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Би било полезно ако резултатите от дисертацията, заедно с по-подробно изложение на богатият опит на докторантката в областта на извънкласната дейност, бъдат издадени във вид на книга, и така да бъдат направени достояние на учителите по физика и педагогическата общност у нас.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд **съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.** Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Физическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по докторска програма: Методика на обучението по физика; като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Предвид всичко гореизложено, с пълна убеденост давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено чрез дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на Даниела Кръстева Илиева – Димова** в област на висше образование: **1. Педагогически науки, професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по ... , докторска програма: Методика на обучението по физика,**

12 октомври 2017 г.

Изготвила становището:.....

доц. д-р Мария Кюлджиева